

Tale, ikke kunnet komme til anden Overbeviisning, end at der virkelig fra gammel Tid har uddannet sig en Retstilstand paa de gamle Domainegodser, der er beslagtet med Indholdet af den foreliggende Lov paa en saadan Maade, at jeg troer, at man handler i Naanden af, hvad der er skeet fra Aarhundredets Tid paa disse Godser, naar man tiltræder Loven med den Begrændsning, hvorefter her er Tale, og naar man saaledes gjør det yderligere Offer fra Statskassens Side til Fordeel for Bønderne paa de gamle Krongodser, hvorefter i denne Sag er Spørgsmaal. Det er i Udvalgets Betænkning i saa Træk fremstillet, hvorledes de gamle Acter vidne om, at efter henfarne Kongers Billie skulde disse Forhold ordnes og udvikle sig saaledes, at navnlig Bønderne, uden at svare nogen Kjøbesum, skulde sættes for en fast aarlig Afgift, hvilken de som Arvefæstere skulde erlægge. Denne Afgift skulde eengang for alle fastsættes efter almindelige billige Grundregler, og den skulde indeholde et Vederlag for de forskjellige Ydelse og Beføstninger, som ere nævnte i Betænkningen. Saaledes var det, at Forholdet blev grundlagt i 1784 og 1785 med Hensyn til de af de gamle Krongodser, som man kan ansee for at afgive ligesom en Typus for Regjeringens Anskuelse i Behandlingen af disse Forhold, nemlig deels Frederiksborg og Kronborg Districter og deels Ddssherred. Det var i Commissoriernes udtalt, at Kongen ikke vilde lide Afgang i sine Indkomster; derimod det, egentlig at vinde ved Overdragelsen af Arvefæstet, det staaer i alt Fald som noget meget Underordnet. Der findes vel Uttringer om mulige Procenttillæg, om en Forøgelse i Fordebsafgifterne; men dette staaer, saavidt jeg har kunnet opfatte Documenternes Indhold og Mening, som noget meget Underordnet. Hvad der saaledes blev grundlagt i 1786—88 for Frederiksborg og Kronborg Districter og i 1792 for Ddssherred, det er, saavidt jeg har kunnet skjønne, og som jeg ogsaa har fundet paa de af mig nævnte Maader bekræftet, ført over i den kommende Tid; det er ikke behandlet som Noget, der kun skulde gjælde for en vis Tid, for visse Personer. Det viser sig saaledes f. Ex. paa Frederiksborg District, hvor der næsten ikke er nogen Gaardmand tilbage,

der jo er Arvefæstet, at i Aarene fra 1788 til 1840 ere næsten alle Gaardene gaaede over til Arvefæste, og det er klart af Acterne, at det er skeet uden Kjøbesum imod de i 1788 regulerede Afgifter. Paa Kronborg District gif det ikke saa raff. Man seer i 1848, at der paa den Tid var omtrent 620 Gaarde bortarvefæstede, og Finantsministeren har bemærket, hvad Grunden var til, at det ikke var rykket videre frem paa dette District, nemlig, at Bønderne satte saa sær Pris paa nogle smaa Emolumenter, de havde som Fæstere, deels Udviisninger af Brændsel og deels nogen Bygningshjælp, at de af Hensyn dertil ikke ønskede at tage Eiendomsffjode. Det var altsaa ikke paa Grund af, at Regjeringen jo var tilbøielig til at give dem Arvefæste, men det var, fordi Bønderne af Hensyn til disse ringere Emolumenter vare utilbøielige til paa den Tid at tage det. Imidlertid sees det, at i Aarene 1840—1846 have næsten alle de tilbageværende Gaardsfæstere paa Kronborg District givet Ansøgning ind om at faae Arvefæste; men det er ikke blevet bevilget, fordi der skeete en Standsning i 1840 i Udviklingen af alle disse Forhold ved en kongelig Resolution, der bød en Underfølgelse af Forholdene af denne Beskaffenhed i det Hele, og at Overdragelsen af Arvefæste til dem, der ikke vare gamle Fæstere, skulde sættes i Bero, til en saadan Underfølgelse var sluttet. Der findes imidlertid en Forestilling, som er nedlagt for Kongen i 1848, i hvilken Rentekammeret med Hensyn til disse Bønder paa Kronborg har udviklet sine Grunde, der kunde tale for at lade dem nyde Godt af de gamle Afgiftsbestemmelser, uanset hvad der var kommet imellem; der udhæves som saadanne Billighedsgrunde, at saa mange Aar vare forløbne, i hvilke disse Bønder havde kunnet faae Arvefæste uden nogen Kjøbesum, efter de ifølge kongl. Resolution givne Instruxer, og at de i Tillid dertil endogsaa havde givet Afstaaelsessummer til fratrædende Fæstere og til Medarvinger, saaledes at de vilde stufes i denne deres Tillid, naar de ikke maatte nyde det Gode, som de ældre Arvefæstere havde nydt. Man kom dengang til det Resultat, ikke desto mindre at fraraade, at deres Begjeringer om at faae Arvefæste paa de ældre Biskaar bleve indrømmede. Der blev